

Komunikační formy sluchově postižených

- communicatio – spojení, sdělování
- obecně lidská schopnost využívat výrazových prostředků pro vytváření, udržování a pěstování mezilidských vztahů
- komunikační schopnost - užívat jazyk jako systém znaků a symbolů ve všech jeho formách
- komunikační proces – sdělování a výměna informací

Komunikace

- *verbální* - mluvená řeč, psaná forma řeči, znakový jazyk
- *neverbální* - pohledy, mimika, gesta, fyzický postoj, haptika

Dělení komunikačních forem u SP (Krahulcová-Žatková, 2002)

- Daktylní abeceda (daltylotika)
- Pomocné artikulační znaky
- Hand Mund systém, Cued speech
- Mluvená hlásková řeč
- Psaná forma řeči
- Znakový jazyk
- Znakovaný jazyk
- Gestuno
- Mimika
- Gestikulace
- Dramatizace
- Pantomima

Daktyl (prstová abeceda)

- vizuálně-motorická komunikační forma
- využívá různých poloh a postavení prstů k vyjádření hlásek
-

Druhy daktylu:

- jednoruční
- dvouruční
- smíšený
- dlaňový daktyl hluchoslepých – taktilní forma

Nevýhody užívání prstové abecedy

- nutná znalost jazyka v psané podobě
- hláskování slova, věty
- pomalejší než mluvení
- ovlivněno úrovní motoriky

Přednosti užívání prstové abecedy

- podporuje zapamatování slov a jejich analýzu a syntézu (při počátečním čtení)
- snadno reprodukovatelný, rychlejší než písmo
- pomáhá při artikulaci
- slouží k pojmenování tam, kde chybí znak

Pomocné artikulační znaky

- gestické pomůcky k podpoře vnímání a produkce hlásek
- používají se při tvoření, fixaci a automatizaci správné artikulace u SP
- upozorňují na správnou
  - polohu mluvidel
  - rezonanci mluvidel
  - charakter výdechového proudu

Hand Mund systém

- manuálně orální systém
- druh fonetické prstové abecedy, znázorňující činnost té části mluvidel, která je při artikulaci zraku nepřístupná
- např. poloha jazyka znázorněna zvednutím prstů

Cued speech - doplněné odezírání

Mluvená hlásková řeč

- kontakt s majoritní společností
- rozvoj řeči v MŠ, ZŠ
- individuální logopedická péče
- nutný nácvik **odezírání**

Psaná forma řeči - cílem je rozumět psanému textu a umět vyjadřovat myšlenky psanou formou

Možnosti výuky čtení:

- globální čtení
- analyticko-syntetické čtení
- čtení z hlediska celoživotního vzdělávání

Gestuno

- osvětlení - intenzita a směr
- forma mezinárodního znakového jazyka

Mimika

- vyjadřuje pomocí výrazu obličeje emoce, např. zlé nebo radostné pohledy
- mimika může být součástí znaku (tzv. nemanuální faktory)

Gestikulace

- umožní první porozumění řeči
- podporuje schopnost nápodoby
- připravuje půdu pro používání slov

Dramatizace

- nácvik sociálních dovedností

Pantomima

- kultura neslyšících

Doporučená literatura k problematice:

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002